

Barnbokslut 2016

SOLLENTUNA KOMMUN

www.sollentuna.se

1. Inledning

I denna sammanställning beskrivs hur Sollentuna kommun arbetar med att tillgodose barnperspektivet inom verksamheterna. Inledningsvis kommenteras ett urval indikatorer för att på övergripande nivå illustrera livssituationen för barn i kommunen. Därefter följer exempel på hur kommunen arbetar för att beakta barnperspektivet och barns rättigheter. Förvaltningarna har uppdaterat föregående års barnbokslut utifrån nuvarande situation.

FN:s barnkonvention används som referensram då den ger en definition av vilka rättigheter som bör gälla för barn i hela världen. I likhet med tidigare barnbokslut har avsnittet delats in efter fyra grundläggande och vägledande principer i barnkonventionen, dessa sammanfattas i rutorna nedan. Exempelen på arbetssätt och aktiviteter kan förstås stödja mer än en princip.

Läs mer om barnkonventionen på exempelvis www.barnombudsmannen.se.

Principen om icke-diskriminering, att alla barn har samma rättigheter (artikel 2)

Principen om barnets bästa som ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3)

Principen om rätten till liv och utveckling (artikel 6)

Principen om respekt för barnets åsikter och att alla barn har rätt att uttrycka sin mening (artikel 12)

2. Barnperspektiv på Sollentuna

Tabellen på nästa sida ger en övergripande nulägesbild av Sollentuna kommun ur ett barnperspektiv. Statistiken är hämtad från kommun- och landstingsdatabasen Kolada, Skolverket, Barnombudsmannen och Brottsförebyggande rådet. Nacka respektive Järfälla kommun finns med i tabellen för att möjliggöra jämförelser med ett par kommuner som liknar Sollentuna med avseende på bland annat socioekonomi, storlek och befolkningsstruktur.

Vid Sollentunas förskolor finns ett större antal barn per årsarbetare med förskollärarexamen jämfört med riket som helhet, men Sollentuna är i nivå med Järfälla och Nacka samt länet i övrigt. Att studera personaltätheten är bara ett av flera sätt att belysa kvaliteten på den förskoleverksamhet som erbjuds.

Andelen elever i grundskolan som har uppnått kunskapskraven respektive elevernas meritvärden är högre än snitten för riket och länet. En relativt hög andel av gymnasieeleverna folkbokförda i kommunen hade behörighet till universitet och högskola inom tre år.

Sollentuna kommun har låga värden när det gäller måtten andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel barn i ekonomiskt utsatta familjer samt antal vräkningar som berört barn.

Hur trygg en plats är att växa upp på kan bland annat mätas med hjälp av brottsstatistik. I

Sollentuna kommun är antalet anmälningar av misshandel mot barn i olika åldersgrupper lägre än snittet för riket liksom Stockholms län.

I den enkät som SKL (Sveriges kommuner och landsting) riktar till elever i årskurs fem och åtta finns en fråga som speglar vilket värde de tycker läggs vid deras åsikter. Andelen elever som anser att lärarna tar hänsyn till deras åsikter har minskat något liksom elever som deltar i musik- eller kulturskola, jämfört med föregående år.

Sammanfattningsvis har Sollentuna i denna enklare jämförelse värden på flera indikatorer som är bättre eller likvärdiga med jämförbara kommuner samt med länet och riket som helhet. Pilarna i tabellen visar endast förändringar i förhållande till föregående värde. Fler år behöver studeras för slutsatser om trend över tid.

Barn och unga i Sollentuna						
	Sollentuna		Riket	Länet	Järfälla	Nacka
Personaltäthet - antal barn per årsarbetare med förskollärexamen (2015)	17,4	↘	12,5	18,7	17,3	18,3
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun (%) (2016)	88,8	↗	78,1	82,6	78,2	91,9
Meritvärde i åk. 9, genomsnitt, 17 betyg, lägeskommun (2016)	255,2	↗	224,1	241,2	225,3	264,3
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%) (2016)	65,4	→	49,9	56,0	56,0	67,3
Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd (%) (2015)	0,9	→	2,6	1,6	1,8	0,8
Andel barn i ekonomiskt utsatta familjer (%) (2014)	11	→	20	16	17	9
Vräkningar/avhysningar som berör barn, antal/1000 inv. (2016)	0,1	↘	0,0	0,0	0,0	0,0
Invånare 0-20 år placerade i institution eller familjehem, antal/1000 inv. (2015)	3,2	↘	12,1	7,1	6,0	3,8
Misshandel mot barn 0-6 år, per 1000 av medelfolkmängden (2015)	0,1	→	0,4	0,5*	0,3	0,3
Misshandel mot barn 7-14 år, per 1000 av medelfolkmängden (2015)	0,6	↘	1,1	1,2*	0,8	1,1
Misshandel mot barn 15-17 år, per 1000 av medelfolkmängden (2015)	0,4	↘	0,7	0,7*	1,1	0,4
Barn lagförda för brott, antal per 1000 inv. (2015)	18	↘	25	27	23	26
Elever i åk 5: Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter, andel (%) (2016)	77	↘	87	79	80	**
Elever i åk 8: Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter, andel (%) (2016)	63	↘	71	64	62	72
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år (%) (2015)	18	↘	25	24	18	59
<p>Anm. En pil upp/ner innebär att förändringen har varit större/mindre än föregående värde. Grön pil indikerar en positiv förändring och röd pil indikerar en negativ förändring. En blå liggande pil betyder att utfallet inte har förändrats jämfört med föregående värde.</p> <p>* Fr.o.m. 2015 redovisat per polisregion istället för län. ** Uppgift saknas.</p>						

3. Kommunens arbete i förhållande till barns rättigheter

3.1 Principen om barnets rätt att inte diskrimineras

Principen om barnets rätt att inte diskrimineras utgår från artikel 2 i FN:s barnkonvention och handlar om alla barns lika värde och rättigheter. En viktig aspekt av att arbeta för att säkerställa barnperspektivet är att det finns effektiva strukturer och arbetssätt för att förhindra diskriminering.

Trygghet och arbetsro i förskola och skola

Förskolorna i Sollentuna kommun arbetar utifrån likabehandlingsplaner för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Förskolan ska främja social gemenskap i en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar.

Barns lika värde är väl inarbetat både i skolagen och i skolans läroplaner. Barn- och ungdomsnämnden i Sollentuna kommun har därutöver en egen handlingsplan, *Trygghet och studiero*, för att främja likabehandling och motverka diskriminering i grundskolan. De kommunala grundskolorna i Sollentuna arbetar systematiskt och förebyggande mot mobbning och annan kränkande behandling i enlighet med "Olweusprogrammet".

I Sollentuna kommun är grundskolornas kompensatoriska uppdrag viktigt för att uppväga skillnader i barns förutsättningar att ta till sig utbildningen. En viktig del är att alla elever har en egen bärbar dator eller lärplatta för att ha möjlighet att delta i skolarbetet på lika villkor, oavsett resurser hemifrån.

Inom ramen för kommunens brottsförebyggande arbete ("Tryggt och Snyggt") finns en organisation där pensionärer deltar som "rastfaddrar" på flera av kommunens skolor.

Människors lika värde är en central del i styrdokumentet som styr gymnasieskolorna. Sollentuna kommuns gymnasieskola Rudbeck arbetar efter *Plan mot kränkande behandling* i vilket styrdokumentets krav på verksamheten beskrivs, samt hur det påverkar skolans arbete mot diskriminering. I Rudbecks arbetsplaner är elevernas trygghet och trivsel ett av de högst prioriterade områdena.

Under hösten 2016 infördes appen "Speak-up" på Rudbeck. Speak-up är en möjlighet för eleverna att anonymt kontakta elevhälsan vid kränkningar, mobbning eller något annat som påverkar tryggheten.

Stöd till nyanlända barn och elever

På Centrum för integration och flerspråkighet i Sollentuna (CIFS) samlas kompetens, exempelvis modersmåls lärare, för att stärka integrationsarbetet och underlätta för nyanlända elever att snabbt bli integrerade i kommunens skolor.

Även Rudbecks gymnasium har modersmålsundervisning och vid Rudbeck finns också programmet Språkintrödduktion. Målet med studierna på Språkintrödduktion är att få kunskaper för att kunna gå vidare till gymnasiet, folkhögskola, Komvux eller arbete.

Arbetet kring barn med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för stöd till barn och ungdomar som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). År 2011 förstärktes barnperspektivet i LSS-lagen och kontoret har sedan dess arbetat för att utveckla sitt arbetssätt genom att än mer tydliggöra barnperspektivet.

Barnperspektiv på biblioteket

På kommunens bibliotek är barn en prioriterad grupp. Genom kommunens barnvårdscentraler får till exempel alla föräldrar ett presentkort som berättigar till en gåvobok på biblioteket. Dessutom får alla kommunens barn ytterligare en gåvobok vid förskoleklassernas besök på biblioteket.

Kommunens Arena-bibliotek har ett särskilt barnfokus och Arena Rotebro byggdes med ett tydligt barnperspektiv redan då lokalen formgavs. För barn finns böcker på fler språk än vad som gäller böcker för vuxna. En särskild hylla för barnböcker kallas "Ny i Sverige" och så kallade tvillingböcker med samma bok på svenska och ett annat språk finns att låna.

Biblioteken har även många typer av medier som möjliggör för alla barn att tillägna sig bokupplevelser; ljudböcker av olika slag, böcker med tecken och taktila böcker. Det finns så kallade "äppelhyllor" för barn och vuxna med funktionsnedsättning vilket underlättar för dem att hitta anpassade böcker och medier.

Huvudbibliotekets barnavdelning har byggts om under 2016 för att bättre passa för de yngre barnen som är de som besöker barnavdelningen mest. Miljön har anpassats för

att få fler lugna miljöer i lokalen och de allra yngsta barnen har fått ett eget rum.

Under hösten 2016 har Arena Edsberg infört sagolek för de yngre barnen vilket innebär sagoläsning som avslutas med pedagogisk lek.

Som en konsekvens av personalens utbildning i HBTQ-frågor (homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck och identiteter) har barnböcker med genustema lyfts fram och "föräldrahyllan" har bytt namn till "familjehylla".

PBL ställer krav

Trafik- och fastighetskontoret arbetar inom detta område främst i förhållande till de lagkrav som finns att följa, huvudsakligen plan- och bygglagen (PBL). I PBL anges bland annat krav på anpassning av lokaler för barn i allmänhet och för de med olika former av funktionshinder i synnerhet.

3.2 Principen om barnets bästa i främsta rummet

Artikel 3 i barnkonventionen anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Att barnets bästa ska ligga i förgrunden vid beslut och insatser är en grundpelare i barnkonventionen och praktiskt handlar det om att prövningar om vad som är bäst för barn i olika situationer ska vara vägledande.

Fokus på utbildningsresultat

Barn- och utbildningskontoret har arrangerat utbildningar för elevrådsrepresentanter för att ge eleverna bättre förutsättningar att delta i skolans systematiska arbetsmiljöarbete.

Rudbecks gymnasium bedriver, som ett led i att alltid ha elevernas bästa i främsta rummet, bland annat ett lärcentrum. Dit kan elever vända sig som av olika skäl behöver någon form av extra insats för att klara sin utbildning.

Rudbeckskolans elevhälsoteam är väl utbyggt och samverkar med bland annat de sociala myndigheterna för att stötta elever som behöver det även utanför sin skoltid.

Eleverna på skolan har skyddsombud som deltar i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att skolan ska få elevperspektivet på såväl de fysiska lokalerna som på den psykosociala

arbetsmiljön. Frågor kring trivsel och trygghet samt arbetsmiljöfrågor avhandlas vid skolkonferenserna som bygger på elevdeltagande.

För unga, som befinner sig i eller riskerar att hamna i utanförskap, finns uppsökande verksamhet. Särskilda insatser syftar till att få fler unga att påbörja och slutföra gymnasiestudier.

Barns behov i centrum i social barn- och ungdomsvård

Socialnämnden har en lång rad metoder och projekt som syftar till att säkerställa att barns bästa beaktas. Socialkontoret använder sig av Socialstyrelsens utredningsmodell Barns behov i centrum (BBIC) inom social barn- och ungdomsvård. Barn som är placerade på familjehem har en egen socialsekreterare

som har en nära kontakt med barnet och gör regelbundna uppföljningar. Metoden ”Skolfam” används för att stärka barnets skolgång och syftar till att skapa bättre utbildningsresultat för det enskilda barnet. Placerade barn följs upp via UBU-F som står för uppföljning av barn och unga inom familjehemsvården.

En konkret åtgärd för att synliggöra barn i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd är att socialkontoret erbjuder familjer att komma på samtal där både föräldrar och barn är med. I dessa samtal är det barnens upplevelser som ligger i fokus.

Vid utredningar som rör vuxna inom socialkontorets vuxenavdelning beaktas barnperspektivet särskilt vid val av insatser. Föräldraskapet uppmärksammas även på olika sätt inom utförarenheterna utifrån verksamheternas uppdrag och förutsättningar.

Inom socialtjänsten delas särskilt framtaget informationsmaterial ut till föräldrar med psykisk ohälsa eller alkohol- eller drogmissbruk liksom en handbok för barn och ungdomar som har en mamma eller pappa som har psykiska problem.

Personalresurserna på enheten för ensamkommande inom socialkontoret har stärkts för att kunna ta emot det ökade antalet ensamkommande som anvisats kommunen. Fler av de ensamkommande ungdomarna mår psykiskt dåligt och har mer omfattande problem med missbruk och bristande skolgång.

Familjeperspektivet viktigt i arbetet med funktionshindrade barn

År 2011 infördes bestämmelser om barnets bästa i LSS-lagen. Barnkonventionen ligger till grund för arbetet med barn inom vård- och omsorgskontoret och utgångspunkten är Barnombudsmannens skrivelser på området. Stora förändringar har skett över tid då fokus på barnens rättigheter blivit allt tydligare. Handisam och Socialstyrelsen har fokuserat mycket på barn och deras rättigheter under de senaste åren, vilket har gjort det till en alltmer aktuell fråga.

Sollentuna kommun deltar också i ett kompetensutvecklingsprojekt, Carpe, som drivs av bland annat SKL. Där har stora insatser gjorts för att kompetensutveckla kommunens personal inom detta område. Andra typer av utbildningar har också genomförts och Socialstyrelsens handbok kring barnperspektiv är levande i det dagliga arbetet.

Barnkonventionen i fritidsgårdsverksamheten

Ungdomens hus Arena Satelliten har valt att säkerställa barnperspektivet på ett konkret vis genom att bygga sin interna handlingsplan utifrån olika artiklar i barnkonventionen. På detta sätt har ett tydligt ramverk skapats för hur verksamheten ska bedrivas.

Verksamheten har även tillsammans med organisationen Alma Europa tagit fram en metodhandbok för barnkonventionen. Handboken innehåller bland annat övningar som relaterar till de olika artiklarna i konventionen.

På Northside fritidsgård bedrivs verksamhet för barn och ungdomar 10–17 år gamla. Under 2016 har fritidsgården ändrat verksamhetens åldersgräns från 16 år till 17 år för att anpassa sig efter barnkonventionens 1:a artikel. Northside ska vara en arena där barn och ungdomar kan utvecklas och få möjlighet att prova på olika typer av verksamhet och kultur oavsett social bakgrund.

På fritidsgården finns barnkonventionen uppsatt i lokalerna som en påminnelse om barns rättigheter, både för personal och besökande barn, ungdomar och vuxna. Fritidsgårdens verksamhet präglas av att barn förstår sina rättigheter och att verksamheten ska vara fri från diskriminering och fördomar.

Barnperspektivet i den fysiska miljön

PBL bygger på principen om medborgarinflytande och människors delaktighet i samhällsplaneringen. I samband med kommunens planarbete bedöms konsekvenserna av det som planeras, bland annat med fokus på barnens perspektiv. Det kan exempelvis

handla om trafiksäkerhetsfrågor, trygghetsaspekter och tillgången till rekreationsytor.

I projektet ”Säkra skolvägar” har trafik- och fastighetskontoret ett nära och långsiktigt samarbete med ett antal skolor för ändrade resvanor, och där man gemensamt förbättrar trafikmiljön runt skolorna. Förutom anpassningar av de fysiska förutsättningarna ses samarbetet med skolan, föräldrarna och eleverna som viktigt för ett lyckat resultat.

Det långsiktiga projektet ”Trygg i trafiken” tar ett samlat grepp om bostadsområden för att förbättra trafikmiljön. Arbetet har fokus på gående och cyklister, och gynnar barn i mycket stor utsträckning. Områden runt skolor prioriteras och samordning sker med ”Säkra skolvägar”-arbetet. I genomförandet av cykelplanen och belysningsåtgärder prioriteras också områden runt skolor.

Syftet med Tegelhagsskogens naturreservat är att bevara och utveckla ett naturområde för närrekreation och aktivt friluftsliv som ger möjligheter till återhämtning och hälsofrämjande aktiviteter. Skötselplanen syftar bland annat till att gynna barns nyttjande av naturen.

Kartläggning av ekosystemtjänster

I samband med arbetet med att ta fram det tematiska tillägget till översiktplanen, ”Urban grönstruktur”, kartlades 2015 vilka ekosystemtjänster som den urbana grönstrukturen i Sollentuna tillhandahåller. För ekosystemtjänsterna ”Reglering av lokalklimat” samt ”Luftrening” gjordes särskilda analyser av förutsättningarna kring skolor (F-9 samt särskolor och friskolor) och vårdinrättningar eftersom dessa miljöer bedöms ha en viktig roll för hälsa och livskvalitet.

3.3 Principen om barnets rätt till liv och utveckling

Artikel 6 i barnkonventionen markerar särskilt varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Samarbete och helhetssyn kring barns rättigheter är här en central aspekt i det praktiska arbetet.

Förebygga social ohälsa hos barn och unga

Under våren 2016 beslutade kommunstyrelsen om en handlingsplan för arbetet med att

Resultatet visar bland annat att flertalet av kommunens skolor och vårdinrättningar har blandskog eller barrskog i närområdet, vilket ger god luftrening både sommar och vintertid. Vissa skolor och vårdinrättningar saknar skuggande vegetation och ligger även inom riskområden för så kallade värmeöar.

Inomhusmiljö i skolor

Miljö- och byggnadsnämnden deltog under 2015 i Folkhälsomyndighetens nationella projekt för att uppnå en hälsosam miljö i skolor i hela landet. Syftet var att skapa en bättre och hälsosammare inomhusmiljö för elever och personal. Kontoret har därför genomfört tillsyn av ventilation och städning på många av skolorna i Sollentuna som fortsatt under 2016.

Giftfri och kemikaliesmart förskola

Under 2016 har kommunfullmäktige beslutat om en kemikalieplan för kommunen. En av planens handlingsplaner, ”Giftfri förskola”, fokuserar helt på barn. Mängden kemikalier som kan påverka människors hälsa och miljö negativt ökar och barn är särskilt känsliga för kemikalier. Förebyggande tillsyn har genomförts i verksamheter där barn kan utsättas för skadliga kemikalier.

Inom projektet ”Kemikaliesmart förskola” har 74 förskolor besökts och fått information om hur skadliga kemikalier kan undvikas. Miljö- och hälsoskyddsverksamheten i kommunen har också deltagit i Läkemedelverket projekt ”Barnkoll med fokus på märkning av kosmetiska och hygieniska produkter” där stickprovskontroller genomfördes i butiker.

förebygga social ohälsa hos barn och unga. Förebyggande arbete sker inom exempelvis områdena barns och ungdomars psykiska ohälsa, skol- och arbetsmarknadsrelaterade

frågor, drogförebyggande arbete (ANDT), arbete kring våld i nära relationer och inom fritidsverksamheten.

Våga visa

I Sollentuna kommun finns många exempel på samarbeten och arbete där en helhetsyn på barns rättigheter är vägledande, bland annat "Våga visa" tillsammans med kommunerna Danderyd, Upplands Väsby, Nacka och Ekerö. Inom ramen för detta samarbete görs utvärderingar av förskolorna och skolorna i de olika kommunerna av erfarna pedagoger från någon av de andra kommunerna. Utvärderingarna omfattar läroplanens målområden vilka bland annat omfattar normer och värden samt barnens ansvar och inflytande.

BUS – Barn och ungdomssamverkan

I Stockholms län finns en överenskommelse mellan kommunerna och landstinget om samverkan kring barn i behov av särskilt stöd. I den lokala BUS-gruppen ingår representanter från barnhabiliteringen, barn- och ungdomsmedicinmottagningen (BUMM), BUP, socialkontoret, enheten för stöd och utveckling inom skolan, Rudbecks elevvård samt LSS-verksamheten.

SAGA-arbetet i Sollentuna

Sollentuna kommun har en webbsida som heter sagasollentuna.se, där SAGA står för "Samverkan och Gemensamt Ansvar för barn och unga". På denna webbsida ges information och vägledning till de aktörer inom kommunen som arbetar med psykisk ohälsa bland barn. På detta sätt är det enklare för personer som har barn i sin närhet som på något sätt far illa, att komma i kontakt med adekvat stöd inom kommunen. Information som riktar sig även direkt till barn och unga utvecklas på webbsidan.

För att tidigt upptäcka och synliggöra barn som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa finns SAGA-team inom kommunen.

Dessa är tvärprofessionella samverkansteam med deltagande från socialtjänsten, förskolan, BUP och barnavårdscentralen.

Stöd till barn och unga med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgskontoret samarbetar med socialkontorets enhet för barn och unga både övergripande och i specifika utredningar. Sollentuna kommun deltar som nämnts ovan i utbildningar och seminarier inom ramen för Forum Carpe. Medarbetare har också gått utbildning i SIP.

På vård- och omsorgskontoret finns en anhörigkonsulent som arbetar med anhöriga, exempelvis syskon via syskongrupper.

Under 2016 fanns ett gemensamt åtagande i vård- och omsorgsnämndens respektive kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplaner att utöka fritidsverksamheten för personer med funktionsnedsättning. Viktiga delar i samarbetet är informationsutbyte kring målgruppens behov, kommunens erbjudanden och möjligheterna till stöd för målgruppen. Samarbetet fortsätter under 2017.

I samarbete med specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har arbetet med tillgänglighet för alla elever oavsett behov utvecklats. Tre skolor har fungerat som pilotskolor och erfarenheter sprids vidare till fler kommunala skolor.

Samverkan i planeringsprocesser

Enligt plan- och bygglagen ska samverkan ske mellan berörda förvaltningar i plan- och exploateringsarbetet. Exempelvis kan barn- och utbildningskontoret eller kultur- och fritidskontoret ingå i projektgrupper som berör skol- eller fritidsområden. Denna lösning skapar ytterligare möjligheter för de verksamheter som är mer direkt riktade mot barn att vara delaktiga i planeringsprocesser som berör barn.

3.4 Principen om barnets rätt att få uttrycka sina åsikter

Centralt i arbete med barnperspektivet är olika former av strukturer för att inhämta barns åsikter. Barnkonventionens artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne.

Inflytande i skola och fritidsverksamhet

Hur undervisningen organiseras har inte bara betydelse för elevers inflytande i skolan. Genom inflytande är eleven mer förberedd att agera för inflytande i kommande arbets- och föreningsliv. Elevrådsutbildning har genomförts för högstadiets elever i samarbete med elevorganisationen SVEA. En översyn av formerna för den formella demokratin för eleverna i grundskolan har inletts.

Skolelever har även getts möjlighet att delta i rekryteringsprocesser av skolledare, där de bland annat fått delta i anställningsintervjuer. Det finns även exempel där elever fått medverka i processer kring upphandling av skolmat.

Utöver de elevråd som återfinns i princip på alla grundskolor i Sverige, har många förskolor i Sollentuna kommun barnråd som ska utgöra en motsvarighet till elevråden för de allra yngsta barnen. Vidare arbetas det med specifika matråd på grundskolorna som ger eleverna ökat inflytande över vilken mat som serveras i skolorna.

I läroplanen som styr gymnasieskolor är det tydligt att eleverna inte bara ska ha rätt att uttrycka sina åsikter, utan de ska ha ett reellt inflytande på såväl undervisningen som skolan som helhet. Inflytandet på undervisningen är ett av de långsiktigt prioriterade områdena i Rudbecks arbetsplan och utvecklas inom varje ämnessektor. Inflytandet på skolan som helhet lyfts framförallt vid skolkonferenser, i det systematiska arbetsmiljöarbetet och vid diskussioner mellan skolans ledning och elevernas elevkår.

Inom detta område finns även ungdomsråd för barn från årskurs sju till gymnasiet med representanter från skolor i alla kommuner. Ungdomsrådet möts i Arena Satelliten där det finns en person anställd som bland annat arbetar med att stötta ungdomsrådet.

Genom ungdomsrådet får barn möjlighet att lyfta fram och tycka till om frågor som berör dem. Exempelvis har det tidigare funnits brist på lokaler där ungdomar kan utöva sport, musik, teater med mera. Ungdomsrådet har varit remissinstans i arbetet med att lokalen Satelliten skapades.

På kommunens fritidsgårdar finns så kallade gårdsråd. I dessa ingår barn som regelbundet kommer till fritidsgården och de träffas ungefär en gång i veckan. Mötena utgör ett forum där barnen kan tycka till om verksamheten och diskutera om något särskilt hänt i deras närmiljö som de har behov av att prata om.

Arena Satelliten deltar i ett nationellt nätverk för fritidsgårdar, Kvalitet och kompetens i samverkan (KEKS). Inom ramen för KEKS genomförs årligen en enkät där de barn som besöker Arena Satelliten får svara på frågor rörande delaktighet, bemötande, trygghet, genus, informellt lärande med mera. Resultaten från enkäten och den nyckeltalssammansättning som KEKS tar fram varje år är ett effektivt sätt för Arena Satelliten att få kontinuerlig återkoppling från barnen om hur de uppfattar verksamheten och säkerställa hur verksamheten arbetar med delaktighet och inflytande.

Unga röster i soc

Socialkontoret har ett ungdomsråd för unga som är eller varit placerade på familjehem eller behandlingshem, ”Unga röster i soc”. En viktig funktion är att politiker och tjänstemän ska kunna använda ungdomsrådet som motpart i samtal kring barnens förhållanden. På så vis ger ungdomsråden familjehemsplacerade barn en egen röst gentemot dem som fattar beslut rörande deras tillvaro.

Under 2016 har socialkontoret beviljats nya medel från Vinnova för att utveckla projek-

tet ”Framtidens socialtjänst för barn och unga”. Efter en kartläggning 2015 har socialtjänsten utvecklat information om socialtjänsten riktad till barn och unga. I samverkan med Gärdeskolan och två anställda ungdomar, och med stöd från ett kommunikationsföretag, har en lärarhandledning utvecklats som ger kunskap om socialtjänsten. Lektionsmaterialet provas nu av SO-lärarna.

Barnsamordnare

På socialkontoret finns en särskild barnsamordnare som har till uppgift att samordna frågor som rör barn, både mellan olika verksamhetsområden inom kommunen men

även gentemot landstinget. Barnsamordnaren ansvarar bland annat för SAGA-arbetet och ”Unga röster i soc”.

Bedömning av LSS

Inom LSS-arbetet är barnperspektivet en viktig del. Varje gång en handläggare på vård- och omsorgskontoret ska ta ett beslut som påverkar barn ingår att träffa barnen för att få en tydligare bild av deras perspektiv. Detta moment utgör en viktig del i bedömningen av vilka insatser som är lämpliga. Praxis är vidare att träffa båda föräldrarna inför ett beslut, och att inhämta kunskap från förskola och skola.

4. Avslutning

Kommunen arbetar löpande med en rad metoder för att motverka diskriminering och för att stärka barnens röst, till exempel genom ett tydligt barnkonventionsperspektiv inom socialtjänsten, ungdomsverksamheterna och på biblioteken samt genom anti-mobbningsprogrammet Olweus i skolorna. Andra exempel på viktigt arbete ur ett barnperspektiv som tagits upp i denna sammanställning är SAGA-teamen för samverkan kring psykisk ohälsa hos barn, arbetet för att minska påverkan från kemikalier på barn i förskolorna och fortsatt satsning på trygga och säkra skolvägar.

SOLLENTUNA
KOMMUN

